

GYÜMÖLCSKERTÉSZ.

A KÖZSÉGI FAISKOLÁK HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hónap 10.-én és 25.-én.

KIADJA A MAGYAR KIR. FÖLDMÍVELÉSÜGYI MINISTER.

Szerkeszti: rudnai MOLNÁR ISTVÁN,

ministeri tanácsos, orsz. gyümölcstészeti és fatenyésztési ministeri biztos.

Előfizetési ára egész évre úgy községeknek, mint magánosoknak két korona, mely a lap kiadóhivatalának: Schmidl Sándor könyvnyomdájának, Budapest, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 3., egyszerre küldendő be. Szerkesztőség: Budapest, I. ker. Ménesi-út 45.

A m. kir. Belügyministerium 1891. évi 33,881. számú rendelete szerint e közlönyre minden község előfizetni tartozik. — A m. kir. Vallás- és közoktatásügyi Ministerium 20,899/1891. szám alatt az összes felekezeti hatóságoknak ajánlotta.

Tartalom: *Hivatalos rész:* Pályázati hirdetmény. — Külföldi konzulátusok jelentései az 1908. évi gyümölcs-termésről. — *Nem-hivatalos rész:* Szautter Gusztáv-szölv. (Képpel.) — Némely almafaj oltás módjáról. — Dinnye állisztharmat. — A Téli espereskörte termesztéséről. (Vége.) — *Közhasznú kérdések és feleletek.* — *Vegyes közlemények.* — *Szerkesztői üzenetek.* — *Hirdetések.* — *Betöltendő állások és ajánlközások.*

HIVATALOS RÉSZ.

45081. szám.
VIII.

Pályázati hirdetmény.

Heves vármegye Csány községében a konyhakertészet emelésére Csány Ágoston által tett alapítványból az 1909. évre 80 (nyolcvan) korona pályadíj kerül kiosztásra.

Ezen díjra pályázhatik minden Csány községi lakos, aki zöldség, illetve dinnyetermesztéssel foglalkozik.

A pályadíj odaítélésénél a fősúly a dinnye és káposztatermesztés terén elért legnagyobb sikerre lesz fektetve.

Mindazon csányi lakosok, akik a fent kiírt díj elnyerésére pályázni óhajtanak, ezen szándékukat a bíráló alá veendő kert, avagy földrészlet megjelölése mellett 1909. évi július hónap 10-éig a községi előjáróságnál tartoznak bejelenteni.

A pályázók által megjelölt földeket kiküldött szakközegem fogja megtekinteni és megbírálni, mely bíráló eredményéhez képest fog a pályadíj egészben, vagy több részletben kiosztatni.

Oly dinnyetermesztők, kiknek telepén a szemle alkalmával tök, avagy ugorka található, a pályázatból már előre kizáratnak. Két egymás-

után következő évben ugyanazon pályázó, díjban nem részesíthető.

Ha díjazásra érdemes pályázó a folyó évben nem találkoznék, a pályadíj a jövő évben fog esetleg kiosztatni.

Budapest, 1909. évi május hónap 7-én.

M. kir. földművelésügyi minister.

Külföldi konzulátusok jelentései az 1908. évi gyümölcsstermésről.

Karlsruhei konzulunk jelentése. A badeni nagyhercegség területén az 1908. évi gyümölcsstermés kiválóan gazdag volt. A badeni gyümölcsstermés értéke körülbelül 24—30 millió márkát képviselt. A gyümölcs piacokat előzőlötték gyümölcsesél és a nagy kínálattal szemben kevés volt a kereslet, minek következtében az árak nagyon alacsonyak voltak. Ez különösen a badeni tó mellékén volt észlelhető, ahol a vevő kereskedőnek a hosszabb ideig tartó szállítással és ennek megfelelően nagyobb fuvarkötséggel is kellett számolnia, nehogy az árú nagyobb mérvben megrágittassék. A nagy olcsóság dacára is megtörtént, hogy még Svájból is szállítottak gyümölcsöt hozzánk; mert ez még a mienknél is olcsóbb volt. Miután a svájci termelők a nagykereskedőtől métermázsánként csak 1.25 frankot (majdnem ugyanennyi koronát) kaptak, örültek annak, hogy gyümölcsükön egy-

általán túladhattak. Ily körülmények között az elért árakkal meg lehetünk elégedve, mert a badeni tó vidékén 50 kiló asztali gyümölcs átlagos értéke 4 márkát és a silányabb mustgyümölcsé 2:50 márkát tett; a többi ország részben pedig az asztali gyümölcsért átlagosan 8 márkát, a mustgyümölcsért pedig 4 márkát fizettek. Talán sohasem esett annyira latba, mint ez évben, a gyümölcs minőségének megbirálása, mert a vevőknek elegendő tér és alkalom kínálkozott a megfelelő válogatásra és ezen előnyt a legmesszebbmenő mérvben ki is használták. Bő alkalom kínálkozott ez irányban oly tapasztalatok szerzésére, melyek a jövőben megszívlendők.

Mindenekelőtt igen ajánlatos bizonyos mérséklés a piacok ellátását illetőleg, hogy ezeknek tömeges elárasztása meggátoltassék. Azt is meg kellene fontolni, hogy a gyümölcsnek ily bőtermésű évben csak a legjobbját volna szabad piacra hozni.

Ilyen szempontból csaknem káros, ha például hullott gyümölcsöcsel árasztjuk el a piacot, mert ez által a gyümölcsnek oly rossz ára lesz, amely a jó gyümölcs értékére is káros visszahatással lehet. Ha már a termelő a lehullott gyümölcs felhasználására megfelelő eszközökkel nem rendelkezik, ne hozza azt piacra, hanem inkább marháival etesse fel; még így is több hasznot ér el, mint a piacon és legalább nem rontja le a jó gyümölcsnek árát. Az értékesítés megkönnyítése és ezzel egyidejűleg az árak javulása volna elérhető, ha ily bőtermésű években nagyobb mennyiségű gyümölcsbor készítenék, mely esetleg több évig is használható lenne.

Tudjuk, hogy akárhányszor megtörténik, miszerint egy bőtermő év után gyenge almaév következik és ilyenkor azután a kevés és drága gyümölcsöt szokták házi szükségletre feldolgozni, sőt a hozzávaló gyümölcsöt akárhányszor külföldről vétel útján kell beszerezni.

Egyáltalában megfontolandó lenne, vajjon szövetezeti alapon nem volna-e valami nagyobb eredmény elérhető oly módon, hogy a szövetezet bőtermő években nagyobb mennyiségű silányabb gyümölcsöt vesz meg és okszerű kezeléssel több éven át értékesíthető ciderbort készít belőle. Ilyen szövetezet — tudomásunk szerint — már van Allmamsdorfban (Konstanz mellett). Különösen figyelemreméltó

példákat nyújtanak erre különben a már fenálló vincellér-szövetezetek is.

Említést érdemel e helyen az is, hogy a silányabb gyümölcsnek borrá való feldolgozása oly eljárás, amely által a legrövidebb idő alatt nagyobb mennyiségű gyümölcs hosszabb ideig értékesen eltartható, vagyis az elértéktelenüléstől könnyen megóvható. Mindmostanig a gyümölcsbor élvezete csak a vidéken van általánosságban elterjedve, míg a nagyvárosokban csak egyes családok becsülik meg kellőleg ezen egészséges és olcsó italt. Ily irányban még tág tere van a gyümölcs értékesítésének és e téren a gyümölcstermesztés még nagymérvű hódítást csinálhatna. Sajnálatos azonban, hogy itt, valamint a vidéken is sok helyen a tiszta és valódi gyümölcsbor kevéssé ismert és a legtöbb helyen elterjedt hasonló elnevezésű kotyvasztékok nem alkalmasak arra, hogy a ciderboroknak kelendőséget csináljanak.

Mindenesetre hálás feladat lenne a gyümölcsbornak nagyobb piacot biztosítani, hogy ezáltal bő években a nagyobb mennyiségű gyümölcs a sokszor túlárasztott asztali gyümölcs piactól elvonassék.

A fajták össze-visszasága, mely ma nálunk még országszerte divik és a tavalyi gazdag gyümölcstermésnél különösen szembeötlött, szintén nagyon megnehezítette az értékesítést. Az utolsó években ugyan igen sok gyümölcsfa lett átoltva, de ennek hatása a piacon ez időszereint még észlelhető nem volt, úgy hogy ezzel egyáltalán csak a kezdet lett megalapítva. A gazdák nagy részének csak a mult évi termés alkalmával jutott tudomására, hogy mily nagy hátrány az, ha sok a fajta és nagy a fajták össze-visszasága, a gyors és nagyban való eladásnál.

Azt is tapasztalhattuk, hogy pl. Bühlheimben, ahol csupán 1—2 fajta alma természetetik, mily könnyen eladhatta termését tisztességes áron a gazda. Nagyon üdvös lenne tehát, ha Bühlheim példáját minél több község követné!

Még többet is mondhatnánk. Megmondhatnók egyes községeknek, hogy itt terem a legszebb és legjobb Aranypármén, ott a legjobb Kanadai renet, amott a legjobb kajszibarack, avagy a legjobb cseresnye stb. A termesztés ily speciális megosztása által nemcsak az eladást, hanem a fajták gondozását és termesztését is tetemesen megkönnyítenék. De megkönnyítenék

a vevők helyzetét is, akik tudnák, mily gyümölcs-fajtát szerezhetnek be nagy mennyiségben egy meghatározott területen. Miután továbbá a gazdák nagy részénél a gyümölcs osztályozása és csomagolása iránt az igaz érzék hiányzik, elvitázhatatlan ténynek bizonyult, hogy addig a közvetlen eladás és szállítás a fogyasztók részére egy lépéssel sem fog tovább menni, míg ezt is meg nem tanulják. Ehhez járul még egy dolog, amit termelőinknek meg kell szívlelni. Sok termelőnél ugyanis hiányzik a realitásra való törekvés, pedig, hogy a termelő nemcsak megszerezhesse, hanem meg is tarthassa biztos és állandó vevőkörét, a legszigorúbban vett reális alapra kell helyezkednie. Különböző igényű gyümölcsvásárlók vannak; az egyik csak szebb, nagyobb, a másik közepes vagy kisebb gyümölcsöt akar venni; továbbá az egyiknek csak elsőrendű kell, míg a másik másod- vagy harmadrendű minőségű gyümölcsessel is beéri, de különböző fajtájú és minőségű összekevert gyümölcsöt vásárolni alig fog valaki, vagy ha igen, hát akkor nyomott áron. Aki elsőrendű gyümölcsöt rendel és fizet, az a csomag minden részében is ilyent óhajt találni, nemcsak, amint gyakran ravaszságból teszik, a legfelső sorban! Ha a vevőt a szállítmány kielégíti, ez a legjobb és legolcsóbb reklám és a jövőben való hirdetést is megtakarítja a gazda, mert a kielégített vevő évenként új vevőket hoz, a vevőkör ennél fogva nagyobbodik annyira, hogy sokszor a termelő saját termesztése nem is lesz elegendő ennek kielégítésére. A városi lakosság még ezideig nincs elkényeztetve. Ezek között mindenféle minőségű gyümölcsre találhatók vásárlók, úgyannyira, hogy a gazdának nincs mit tartania attól, hogy egyik vagy másik gyümölcsnem másod- vagy harmadrangú minőségét eladni nem tudná. Az igaz, hogy a gyümölcs osztályozása és csomagolása meglehetősen sok dolgot ad; de e munkánál a termelő családjának apraja és nagyja, fiatalja és öregje részt vehet, különösen az asszonyok és leányok fejthetnek ki nagy tevékenységet és sürgős nappali munka esetén az esték is felhasználhatók e célra.

Végül említést érdemel, hogy a gyümölcsfák a bő termés következtében erejükben meglettek gyöngítve és hogy ezen állapotban a különféle betegségek iránt is igen érzékenyek és ily káros behatásoknak ellentállani kevésbé képesek.

Nagyon szükséges, hogy gyümölcsfáink jobban, alaposabban és gyakrabban legyenek trá-

gyázva, hogy a betegségeknek is jobban ellentállhassanak, továbbá, hogy a jövőben is teremjenek.

(RE.)

Stuttgarti főkonzulunk jelentése: Az 1908. év gyümölcstermése Württembergben kerekszámban 13.900000 márka értékre becsülhető az előző évek 8.700000 márkára becsült átlagos termésével szemben.

Ezen összegből a múlt évben 11.100639 márka esik az alma, 1.632322 márka a körte, 573567 márka a szilva- és 522187 márka a cseresnyetermésre. Az ország faállománya 8.987317 drb volt és így egy fának átlagos jövedelme az almánál 2.28 márka, körténél 0.85 márka, szilvánál 0.32 márka, cseresnyénél 1.30 márka.

A bortermés 244326 hektoliter volt és így egy hektár (1.7 kat. hold) szőlőre 15 hektoliter termés esett. A bor átlagos ára hektonkint 54.92 márka vala. Szőlőt behoztak borkészítés céljából 61627 q-t. Magyarországból 19164 q. borszőlőt hoztak be; az 1907. évinél 2925 q-val többet. A többi szőlő Olaszországból hozatott be.

(M.)

NEM-HIVATALOS RÉSZ.

Szautter Gusztáv-szőlő.

Raisin de Calabre X Muscat Candia.

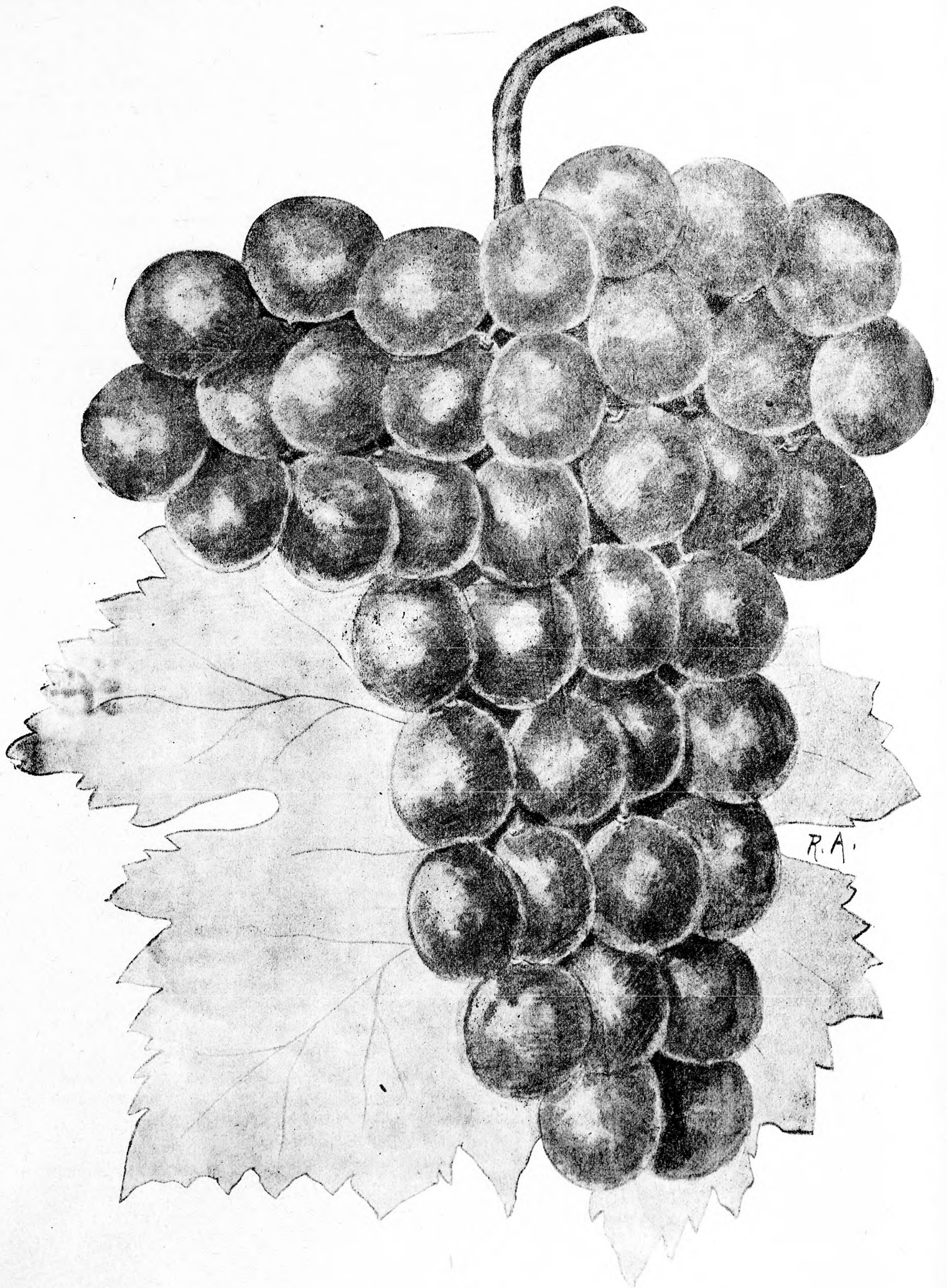
(19. sz. ábrával.)

Tőkéje igen erős és magas növésű, lombzata ritkás s élénkzöld színű. Fája vastag, erősen kiduzzadó rügyekkel.

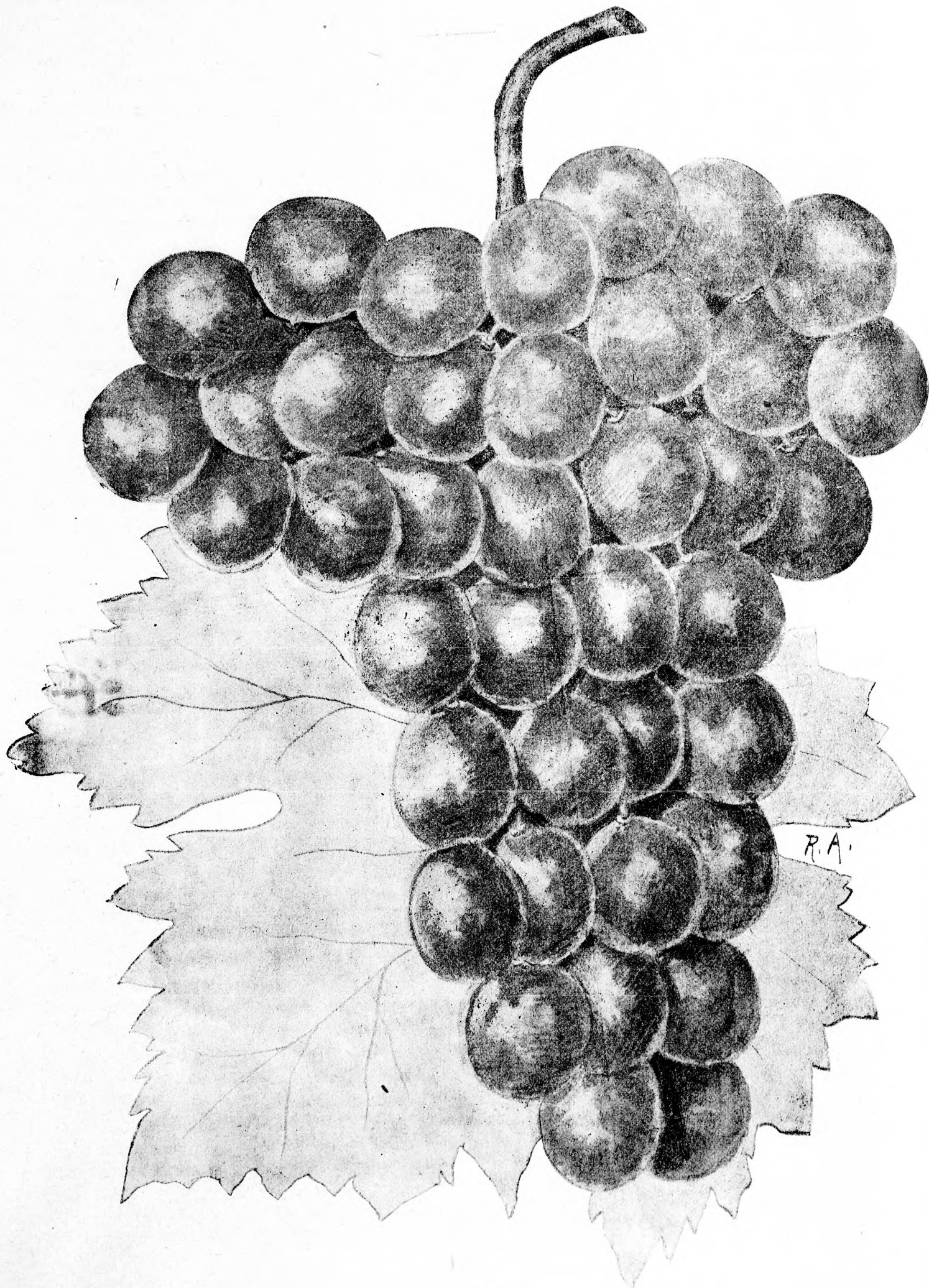
A levél nagy, szélesen szívalakú, nyílt vállú, két mély és két sekélyebb vágású öböllel. Éle tompán és ritkásan fűrészes. A levélszövet tömör, borszerű felszíne kissé egyenlőtlen és síma tapintatú. Virágzata tökéletes alkotású, korán és igen bőven virít s kitűnően termékenyül.

Fürtje nagy, szabályosan vállas pyramis alak, szerkezete közepesen laza. Bogyói igen nagyok, mélyensárgák, kissé oválisak és erősen rozsdafoltosak. Húsuk szilárd, rothadásra nem hajló, bőlevű, magas fokú aromával és sajátos kellemes, mézédés muskotály ízzel. Nagyon bőven termő, téli eltartásra és szállításra páratlanul alkalmas, legelsőrendű kiváló fajta. Úgy csapos, mint lugas művelésre egyaránt alkalmas. Érés ideje augusztus II.-ik fele.

Mathiasz János.

19. ábra.

19. ábra.

Némely almafaj oltás módjáról.*)

Mikor mint műkedvelő kertészkedni kezdettem, egy kis faiskolát is telepítettem; a csemetéket részint hozattam, részint vadalma-magról magam neveltem s a kiültetett egy éves vad-csemetéket lehetőleg az első évben beoltottam. Az oltás módok közül egyedül az alvó szemzést használtam s mint ilyen apró csemetéknél lehetséges, az oltást tövön, a földszint felett alkalmaztam.

Oltványaim szépen fejlődtek, a két évesek már kiültethetők voltak. Ezen oltványokból telepítettem két gyümölcsös kertemet. Az egyik kertben munkás lakást építettem és ehez bejáró kocsit kellett hagynom; ezen út egyik oldalán egy sor almafát és pedig, hogy a szemnek is tetszetős legyen, egy fajta almát, „Ananász renet“-et ültettem 12 darabot. Ezen alma-oltványokból a többi gyümölcsfák közé is került még 4 darab.

Gyümölcsfáimat magam gondoztam. Egy pár év múlva feltűnt nekem, hogy a bejáró út mellé ültetett Ananász renet almafáim a tövükről, a vadalanyból sarjadzani kezdenek és az oltás helye felett a nemes rész kérge felrepedezett. Ezen baj a kertbe ültetett Ananász renet almafákon is mutatkozott. Ez az oltás helyéről kiindult betegség évről-évre jobban terjedt; fáimat elpusztította úgy, hogy mintegy nyolc év alatt az összes Ananász renet almafáim kivesztek.

Gyümölcsfáim közé véletlenül egy a koronába oltott Ananász renet almafa is került, egy másik pedig — mely a faiskolában maradt és a fasorba került — térdmagasságban volt oltva és a helyén maradt. Ezeket sorsukra hagytam és az eredmény az, hogy míg a tövön oltott Ananász renet almafáim mind kipusztultak, ezek a derékba és koronába oltott fák szépen fejlődtek, többször termettek is már, teljesen egészségesek, a betegségnek semmi jelét sem mutatják.

Más 4 darab egyfajta almafát is ültettem kertembe. Ezen almafaj mindenben megegyezik boldogult Bereczki Máténak a „Jonathán“ almáról hátrahagyott leírásával s ezért bár nem vagyok egészen bizonyos benne, én így nevezem őket. Ezen fák közül egy már két éve kipusztult, egyet most vettem ki, egy ez évben bizonyo-

san kivész, egy még eleven, de a pusztulás jelei már ezen is mutatkoznak. Ezek is ép oly körülmények között pusztultak el, mint ahogy azt fent az Ananász renet fákról megírtam, csak hogy néhány évvel később, mert ezen fák már 14-éves ültetések volnának.

A kert telepítésekor néhány darab erős vad-almafát is kiültettem, ezeket koronába beoltottam, három darabot ép az itt említett Jonathán almákról. Ezek a fák szépen kifejlődtek, a múlt évben is teljes termést adtak, egészségesek, a betegségnek semmi nyoma rajtuk.

Ugyancsak ültettem 10 darab cseresnye almafát, ezekből 3 darab már előbb kipusztult, de nem is ügyeltem a dologra, hanem a múlt évben június hónapban midőn szemügyre vettem fáimat, láttam meg, hogy a még meglevő teljes termésben álló cseresnye-almafáim mindegyike a tövéről sok vadsarjat hajtott s midőn megtisztogattam őket, megállapítottam, hogy ezen fák is ugyanazon bajban sinylődnek, mint a fentebb leírtak.

Még régebb időben egy másik kertemben ültettem valamelyik faiskolából hozatott két darab tövön oltott „Batul“ almát. Ezek is elég korán sinylődésnek indultak, termettek is már, de ezen kertemet eladtam és így végpusztulásukat nem figyelhettem meg, most azonban visszaemlékezve ezek állapotára, megállapíthatom, hogy ezeknek a sorsa is a fentebb leírtakéhoz hasonló volt.

A fent leírt betegségi folyamatokból megállapítható az, hogy itt nem egyes véletlen esetekből származott a fák kipusztulása, hanem az egyes almafajok szabályszerű élettani folyamatából állott elő; midőn egy és ugyanazon fajta almának minden darabja kipusztult, míg az ugyanazon kezelés és talajviszonyok között levő többi almafaj közül egy sem veszett ki, nyilvánvaló dolog, hogy a kipusztult fáknál a tövön való oltás volt a betegség okozója, akár téli fagy, akár más természeti okokra lenne is az visszavezethető. — Ezen körülményből megállapíthatjuk azt a szabályt, hogy a leírt — és még megállapítandó — almafajtákat tövön ne oltunk, hanem ha állandó fát akarunk nevelni, oltunk azt leginkább koronába.

Már most az lenne az első dolog, hogy megállapítsuk azokat a fajtaikat, amelyek a tövön való oltásnál veszendőbe mennek, minthogy nekem a leírtakon túl többről nincs tapasztalatom. Felkérem tehát gyümölcsész társaimat, hogy tapasztalataikat e lap útján köztudomásra hozni

*) A cikkben leírt bajnak okát nem tudjuk megállapítani, mivel nekünk nem volt alkalmunk a leírtakhoz hasonló tapasztalatokat szerezni. Ha t. olvasóinknak hasonló megfigyeléseik volnának, igen érdekes volna, ha azokat lapunkban közölnék.
Szerk.

szíveskedjenek. Úgy vélem nagy szolgálatot teszünk a gyümölcsészet ügyének, ha az egyszerű oltás módok kellő alkalmazásával annyi kárnak és elkedvetlenedésnek ez úton elejét vehetjük.

Azon almafajoknak, melyek nálam a leírt betegségbe nem estek, neveit tájékozás végett ide jegyzem:

Astrakáni, Fahéj, Tükör, Törökbálint, Cas-seli nagy renet, Elzászi renet, Angolhoni köpe-pin, Sárga belle fleure. Gy. A.

Dinnye-állisztharmat.

(*Plasmopara Cubensis* Hump.)

Betegségi tünetek. Június hónap közepén vagy július hónap elején a dinnyék leveleinek egész szövetvastagságát átható, élesen határolt, szögletes foltok jelennek meg, amelyeknek színe kezdetben sárgás-zöld, később pedig szennyes sárga; e foltok a levélfölület rendes alapszínéből szembeötölően térnek el.

Ezek a foltok a levelek fonákán kevéssel a megjelenésük után, közelebbi szemléletkor zöldes, penészszerű bevonattól borítottak.

E foltok a leveleken rohamosan szaporodnak és a betegség meglehetősen gyorsasággal terjed egyik levelről a másikra. Ezáltal a leveleknek korai fönnyadása és elhalása következik be, amit az egész növény elpusztulása követ.

Hogy ha a betegség már egyszer megjelent, csakhamar átterjed az egészséges növényekre és megsemmisíti a remélhető terméseredményt többé-kevésbé.

A betegség dinnye-állisztharmat révén ismeretes, melyet a *Plasmopara Cubensis* Hump. elősködő gomba idéz elő; egyaránt károsítója a sárgadinnye, valamint a görögdinnye összes fajtáinak, sőt az ugorkákon kívül a főzeléktök is ki van téve pusztításainak. A gomba közeli rokonságban van a szőlők ragyabetegségének előidézőjével (*Plasmopara viticola*) meg a burgonyavész gombájával (*Phytophthora infestans*.)

A megbetegedés olyképpen történik, hogy a gombalepte levelekben foglalt szaporodási részek (sporangium) szelek vagy egyéb tényezők közvetítésével az egészséges levelekre kerülnek, a spórák ezeken kicsiráznak és eképen a betegség rajtuk kifejlődve, róluk tovább terjedhet.

A csirázott spórák tömlője a levél belsejébe hatol, a levélsejtek között kifejleszti gombafonalait (mycelium), amelyek a levélsejtek tartalmából táplálkozván, ekként egész levélrészleteket

— foltokat — tönkretesz, ami külsőleg nézve, a szabad szemmel látható sárga, többnyire szögletes foltokat idézi elő.

Kevéssel később a levelek fonákának sárgás foltjain megjelennek a szabad szemmel észrevehető zöld penészbefonatok (konidium tartók); e bevonat számos finom gombafonából alkotódik, amelyek a levelek szájnnyílásaiból törnek elő és ismételt villásan ágazódván el, végső ágacskaikon a szaporodásra hivatott konidiumokat létesítik.

Minthogy e gombának a fejlődése nagyon gyorsan halad, azért rövid idő alatt temérdek konidium létesül, amiből magyarázható a megbetegedéseknek rohamos terjedése.

Nagyjelentőségű tehát, nemcsak amikor már a betegség megjelenése észrevevődik, hanem még annak nyilvánulása előtt is, erélyesen fogamatosítani az óvintézkedéseket.

Óvintézkedések, védekezési eljárások. Minde-
nekelőtt meg kell jegyezni, hogy a szóban forgó betegség nem támadja meg valamennyi ugorkafajtát egyenlő súlyos mértékben. Az eddigi tapasztalatok szerint ellenálló fajták gyanánt jellelhetők meg az összes kúszó fajták, az erfurti zöld középhosszú, legkorábbi középhosszú, lágytűskéjű, Góliát, erfurti fehér és zöld kígyó ugorka, chinai zöld és zölden maradó kígyó ugorka és fehér fürtös ugorka.

A dinnyék közül ellenálló fajta a „chicagói piaci“.

Az ellenálló fajták termesztése az óvintézkedések szempontjából első sorban ajánlatos. További óvintézkedés és védekezési eljárás 1%-os bordeaux-i folyadékkal való permetezés, még pedig két hetenként a növények fejlődésének kezdetétől számítva. Hogyha a betegség ennek dacára mégis megjelenik, akkor a permetezések még gyakrabban ismétlendők.

Növényházi termesztések esetében a betegséget a hőmérsékleti ingadozások előmozdítják, miért is ilyen esetekben különös gondot kell fordítani a rendszeres permetezésekre. A védekezéshez használandó folyadék készítési módját a következőkben ismertetjük:

Valamely nagyobb és alkalmas edényben 1 kg. rézgálicot kell 50 liter vízben feloldani, legcélszerűbben a vízbe sülyesztett zacskóban; egyidejűleg 1-5 kg. oltott, lehetőleg homokmentes meszet vízzel elkeverünk mésztejjé, amelyet szűrőn keresztül bocsátva, a rézgálic-oldathoz keverünk. A keverékben nem szabad felesleges

rézgálicnak foglaltatni, mivel különben a permetezés után az ugorka-leveleken különösen égetési foltok keletkeznek; ezt ellensúlyozni lehet megfelelő csekély mennyiségű mésztejnek a hozzáadásával. Hogy elegendő mésztej adatott-e hozzá, arról is fölismerhető, hogy a keverék leülepedése után a felszínes folyadék nem hajlik a kékes színbe.

A bordeaux-i folyadék lehetőleg egészen frissen készítendő és a permetezésre való felhasználás előtt jól felkavarandó; mivel csakis a kékes színű, finoman iszapos üledékben foglaltatik a hatásos rézvegyület.

Tétényi.

A Téli espereskörte természetéről.

(Folytatás és vége.)

A Téli espereskörte ellenségei 3 osztályba sorolhatók, u. m. a fának, a levélzetnek és a gyümölcsnek ellenségei. Itt csak azokkal fogunk foglalkozni, melyek tömeges fellépésük folytán az egész gyümölcsöst veszélyeztetik és emellett eddigelé nálunk nem részesültek kellő figyelemben.

A fának egyik legnagyobb ellensége egy apró paizstetű, a mákszem nagyságú kagylós paizstetű, mely eleinte a vékonyabb galyakon telepszik le, de észrevétlenül ellepi a vastag ágakat, sőt magát a törzset is, úgy, hogy a fa kérget is teljesen befedi. Miután a paizsok szürkés színűek és egyforma tömeggel az összes farszeket bevonják, a felületes szemlélő észre sem veszi s csak azt látja, hogy a fa fejlődése visszamarad, a levélzet ritka s két-három év alatt a fa teljesen elpusztul. Azért a fák törzseit és ágait minden évben meg kell vizsgálni, vajjon síma és tiszta-e a fakéreg és nincs-e rajta ez a fajta paizstetű, melynek jelenlétét megállapítani könnyen lehet azzal, hogy a szürke bevonásnak óvatos és könnyed levétele után a paizstetűnek sárgás meztelen teste láthatóvá lesz. Ez a vizsgálódás nem kerül nagy fáradságba, sem nagy időbe, mihelyt abban egy kis gyakorlottságot szereztünk és aki egyszer megismerkedett ezzel a fajta paizstetűvel, az első pillanatra megállapíthatja annak előfordulását. Nevezetes, hogy ez a paizstetű fajta különös előszeretettel viseltetik a Téli esperes fák iránt és kertemben, ahol egy ilyen fát majdnem teljesen ellepett már ez a tetűfaj, a mellette álló más körtefajokra át nem erjed. A védekezés abban áll, hogy a fa kérge

gondosan megtisztítandó lekefélés vagy ledörzsölés által, midőn a kefe vagy dörzsölő keztyű mésztejbe vagy dohánylúg-kivonatba mártandó, úgy, hogy a fa kérge nedves legyen a tisztítás közben. Ezután a fa váza vastagon bemeszelendő. Ezt a tél elején kell végezni és kora tavasszal rügyfakadás előtt a mészrétegnek azon részei, melyek addig le nem pattogtak, lekaparandók. A mészréteggel együtt a rovarok paizsai is leválnak és a meztelen tetvek elpusztulnak. Ennél a tavaszi tisztításnál különös gondot kell fordítani arra, hogy az ágak hajlásaiban meghuzódó paizstetvek eltávolíttassanak. Ha emellett a tavaszi metszésnél az ágakat erősen visszanyessük, biztosak lehetünk benne, hogy a fa szépen fog virulni, de ha az alapos tisztítást elmulasztjuk, két-három év alatt a fa teljesen elsatnyúl és kivész. A következő év telén a fa bemeszelése ismétlendő. A „Dendrin“-nel való permetezés az eddigi kísérletek szerint szintén kitünő ellenszer a paizstetvek ellen, de nekem erre nézve — mint említettem — személyes tapasztalataim nincsenek. A Téli espereskörtefa leveleinek, fiatal hajtásainak és gyümölcseinek veszélyes ellensége a *Fusicladium* nevű mikroszkopikus gomba, mely más gyümölcsfáknál is előfordul ugyan, de tapasztalataim szerint a Téli espereskörtét különösen támadja. A nyár elején, a levelek teljes kifejlődése után, a fiatal hajtások leveleinek alsó részén sárgás-fehér pálca-szerű, a levelek szélességében elterjedő hosszúkás bemélyedések vehetők észre, melyek később feketék lesznek. A levél ugyan nem pusztul el teljesen, de a fa rendes életműködése ezzel akadályoztatik, mi által az egész fa elsatnyúl. A fiatal hajtásokra is átmegy a gomba és végre a gyümölcsöket is megtámadja. Itt a jellegzetes tünet az, hogy a gyümölcsök fejletlen korukban össze-vissza repedeznek, kökeményekké válnak s egyáltalán nem fejlődnek. A védekezés bordeauxi lével sikeres. De tapasztalatom szerint az ezzel való permetezés inkább csak megelőző jelentőséggel bír, vagyis a gomba továbbterjedését megakadályozza. Ha a baj a leveleken láthatóvá lesz, akkor az ellepett foltos leveleket le kell csipkedni, a megrepedt gyümölcsöket pedig leszedni és elégetni. Megtörténhetik, hogy egyes ágak vagy hajtások, sőt a fa ágainak legnagyobb része is levél nélkül marad, ha ez az eltávolítás, amint kell, kora tavasszal történik és a fa száraz időjárás esetén bő öntözésben részesül, a mellékrügyekből a levélzet rövid időn belül újra kifakad és a fa ez operációnak

kárát nem vallja. — Ezt saját tapasztalatom alapján állíthatom. A *Fusicladium* elleni védekezést, bár ezen gomba nem veszélyezteti a fa életét, még sem szabad elmulasztani, mert különben termésre nem számíthatunk. A Téli espereskörte csak úgy bír értékkel, ha szépen kifejlett, nagy, hibátlan példányokat tudunk produkálni.

Ezt leginkább veszélyezteti a gyümölcsök férgesedése. Amely Téli espereskörte férges, az piaci értékkel nem bír. És miután ezt a körtefajt késő őszig kell a fán hagyni, a *Carpocapsa pomonella* nevű moly, melynek álcái okozzák a férgesedést, egy nyáron fellépő mindkét generációja támadja meg a gyümölcsöt. Az első generáció által megsértett körték lehullanak és semmire se használhatók, a második generáció által kikezdet körték ugyan meglehetősen kifejlődhetnek, de minden nagyobb szél leveri azokat úgy, hogy a termesztő hasznukat nem veszi. A védekezés a svájnfurti zölddel való permetezésből áll, melynek eszközlésére nézve a m. kir. rovarügyi állomás által kiadott füzet a kellő kitanítást megadja. Ezt a permetezést azonban ki kell egészíteni azzal, hogy a lehullott gyümölcsök mindennap felszedendők és megsemmisítendők, nehogy a körtékből kimászó férgek újabb körtéket rágnak meg, vagy a helyszínen bebábozódnak. A gyümölcsstermesztőnek a legnagyobb szigorral kell arra ügyelni, hogy ez a felszedés mindennap megtörténjen. Hacsak lehet, a fák hetenként vagy kéthetenként átnézendők és a férges gyümölcsök eltávolítandók és megsemmisítendők. Eképen annyira gyéritjük a *Carpocapsa* számát, hogy a késő őszi leszedett gyümölcsök között alig lesz férges. A kukacok elleni eljárás fontosságát eléggé feltűnteti az a körülmény, hogy egy kukacból származó egyetlen molylepke körülbelül 200 petét rak le, úgy hogy az első generációnak egyetlen kukaca őszkor 200 új ellen-séget küld a nyakunkra.

Hogy teljesen kifogástalan körte példányokat kaphassunk, a Téli esperes gyümölcseit még különös gondozásban kell részesíteni. Nevezetesen arra kell ügyelni, hogy egy termőrügyből kifakadó virágbokrétában csak egyetlen egy gyümölcs maradjon.

A ritkítást már akkor kell kezdeni, midőn a körték babszem nagyságúak. Mindig arra kell ügyelni, hogy két gyümölcs ne legyen közvetlen egymás mellett és az egyik körte sohase érintse a másikat. Ez azért fontos, mert a két

körte érintési pontján igen könnyen férgesedik, de ha ez nem is történnék meg, az érintési ponton és akörül a gyümölcs feltétlenül kövecses lesz, ami jóságát tetemesen leszállítja.

Ezenfelül ha két gyümölcs egymáshoz közel van, egyik sem fejlődhet nagyra, pedig a Téli espereskörte csak akkor elsőrangú gyümölcs, ha súlya a 300 grammot megközelíti, vagy ezt túlhaladja.

A lövekedés elősegítése céljából, mint már említettük, gondoskodni kell arról, hogy a fa az öntözés által egész nyáron át kellő nedvességet kapjon. Ha aztán késő ősszel a szépen kifejlett hibátlan körtéket kézzel leszedtük, akkor felmerül az a kérdés, hogyan tegyük el azokat, hogy az utóérés folytán elsőrendű asztali gyümölcsésé váljanak. A gyümölcs kamarában való elhelyezés különféle módon történhetik. Az én tapasztalatom szerint legjobb a körtéket vastagon papírral borított deszkákra egyenként úgy elhelyezni, hogy egymást ne érintsék. A kirakott gyümölcsöket nem kell okvetlenül befedni, bár jobb, ha ujságlapokkal beboríthatjuk, mert akkor természetes kigőzölgésük a gyümölcsöket jobban érleli.

Némelyek azt ajánlják, hogy minden egyes gyümölcsöt papírba csavarjuk és így helyezzük a polcra vagy pedig papirosba becsavarva turfába, fűrészporba, vagy homokba temessük, hogy ott érjenek meg teljesen. Mindezeknek az eljárásoknak az a lényege, hogy az egyes gyümölcsök ki ne száradjanak és természetes kigőzölgésükben maradjanak. De mégsem ajánlhatom ezt az eltevési módot, mert a téli gyümölcsöknél főfontosságú, hogy azok, miután nem egyszerre érnek meg a gyümölcskamrákban és egyes példányok el is romlanak, minden héten megvizsgálandók és az érett és romlott példányok eltávolítandók. Ha ezt nem tesszük, az érett példányok túlérés által élvezhetetlenekké válnak, az elromlottak pedig az egészségeseket is inficiálják és pár hét alatt egész termésünk tönkre mehet. Ez az átvizsgálás csak úgy lehetséges, ha az egyes gyümölcsök szabadon fekszenek vagy esetleg takarójuktól könnyen megszabadíthatók. Azért saját tapasztalatom alapján az általam is megkísérlett papirosba göngyölgetés vagy turfában, homokban vagy fűrészporban való elrakás helyett, habár ennek is megvannak a maga kétségtelen előnyei, mégis csak a deszkákra való kirakást és nagy papírlapokkal való betakarást ajánlhatom.

Aki ezek szerint jár el, gondolja a fát és kezeli a gyümölcsseit, az nemcsak saját asztalát láthatja el egész télen át a legfinomabb gyümölcs-csel, hanem főleg akkor, ha nagyobb város mellett van a kertje, nemcsak összes költségeinek megtérítését, hanem tisztességes hasznot is biztosíthat magának.

Németh Péter.

Közhasznú kérdések és feleletek.

17. *Kérdés.* A gyümölcsstermesztéssel nagy kedvvel foglalkozom és ez irányú szakkönyveket is olvasgatok, még sem tudok tisztába jönni azzal a kérdéssel, hogy a törpekörtefák alanyául a birskörte vagy birsalma használandó-e, mivelből kérek erre nézve felvilágosítást.

Ipolyság.

G. J.

17. *Felelet.* A **birs, mint alany.** Tény az, hogy a birsen díszlő körtefajták alanyául előszeretettel használják a körtealakú birs fajtákat, aminő elsősorban is az Angersi- és a Portugáli birs, azt állítván, hogy ezeken egészségesebb és hosszabb életű a körtefa, mint az almaalakú fajtákon. Tény azonban az is, hogy az almaalakú termésű fajták — Konstantinápolyi, Leskováci és hasonló fajták, szinte sikerrel használhatók alanyokul, amiért is a szakkönyvek nem igen tesznek e tekintetben különbséget. Ezekből látható tehát, hogy nem annyira a gyümölcsalakja itt a lényeges, mint inkább az, hogy az alanyul használandó birsfajta már természeténél fogva mentő erőteljesebb fejlődésű legyen és szerezse helyét. Azért látjuk pl. hogy Borsod- és Zemplénnévkörökben a garádokban előjövő közönséges birsalma régóta szelvényben használta a törpekörtefák alanyául. Mindazáltal, ha válogathatunk, úgy használjuk e célra az Angersi birset mi is, mint teszik ezt a franciák.

A.

18. *Kérdés.* 1903. évi jó vörös boromból 13 hektoliter kezd ecetesedni. Mit tegyek vele, hogy a további ecetesedést megakadályozzam, sőt az eddigi savanyodását is eltüntessem?

Dunapentele.

S. P.

18. *Felelet.* Ecetesedni kezdő borokból sav- elvonó szer hozzáadásával (szénsavas mézszel) az ecetsavat elvonni, vagyis azt lekötöni nem lehet, mert a savelvonó szer csak akkor köti le az ecetsavat, ha már a többi (természetes) savtartalom közömbösítve lett. Egyéb ily célzatú szer hozzáadását pedig bortörvényünk nem engedi meg, de különben sem lehetne semmiféle szerrel sem a kellő sikert elérni. Az egyetlen kínálkozó mód: a bor melegítése (pasztörözése), amelyet kicsiben — vagyis kevés borral — úgy lehetne végezni, hogy a bort palackozzák és a nyakig vízbe állított palackokban csendes felmelegítéssel a bort 70 C°-os hőmérsékletre hevítik fel. Nagyobb mennyiségek pasztörözésére külön készülékek vannak. De bármiként is történjék a pasztörözés, ezzel csak a további ecetesedést lehetne — az ecetes erjedést okozó gombák el-

ölése révén — megakadályozni; ellenben a borban már meglevő ecetkés ízt és szagot abból eltüntetni nem lehet. Korcsmárosok az ilyen bort szénsavas vízzel elkészítve „fröccs“-ök alakjában igyekeznek mihamarább kimérni; ez azért jó, mert a szénsav csípős íze és szaga a gyenge ecetkéséget eltakarja, kivált ha a fogyasztás előtt más borral elegyítik azt. — A legjobb lenne a kérdéses bort mielőbb eladni, úgy, ahogyan veszik.

Gy.

Vegyes közlemények.

(Sz.) **Máramarosmegyei gyümölcsstermesztők mozgalma.** A Máramarosvármegyei Gazdasági Egyesület kezdeményezésére a vármegye gyümölcsstermesztő gazdái nagy számban gyűltek össze április hónap 16-án Máramarosszigeten a vármegyei ház gyűléstermében, hogy ott különösen a gyümölcsértékesítést szervezzék. Darányi földművelésügyi miniszter, képviselőre Molnár István miniszteri tanácsos, országos gyümölcsészeti miniszteri biztost küldte ki. Az értekezlet, amelyen a máramarosvármegyei gazdasági egyesület elnöke Nyegre László elnökölt, Hamvay dr. javaslatára és Molnár István min. tanácsos utbaigazításainak meghallgatása után egyhanguan elhatározta, hogy gyümölcsértékesítő részvénytársaságot alakít és pedig 20 koronás részvényekkel, hogy ebben a társaságban minél több kisgazda vehessen részt. Técsőn, Máramarosszigeten, Hosszúnaszón, Bustyaházán és Huszton közvetlenül a vasúti állomás mellett gyümölcseltartó kamrákat rendeznek be a szebb, háztartási gyümölcs részére. A técsői kisgazdák már 74,000 korona összeget jegyeztek és a rak-tárt még az idén föl akarják állítani. Az alapszabályok kidolgozására Héder János vezetése alatt szűkebbkörű bizottságot küldöttek ki. Végül lelkes ovációt rendeztek Darányi Ignác miniszternek és gyümölcsészeti munkatársának, Molnár István miniszteri tanácsosnak. Az ülés végén a miniszterhez üdvözlő táviratot küldtek.

Kinevezések. A m. kir. földművelésügyi miniszter *Németh József* kertésztanítót a bajai m. kir. kertészeged iskola vezetőjét áll. főkertészszé a IX. és *Zoltán Ákos* kertésztanítót a nagybányai áll. gyümölcsvédelmi állomás vezetőjét fatenyész-tési felügyelővé a X. fizetési osztályba kinevezte.

(Sz.) **A téli káposztának** közönségesen tudvalevőleg kétféle fajtáját szokás megkülönböztetni; ezek a fehér és vörös káposzta. Már régebben feltűnt, hogy e kettő nemcsak színre, de tartalomra is különböző; lévén a vörös káposzta határozottan értékesebb konyhakerti vetemény. Legutóbb a két fajta-csoport közötti különbséget Dániában összehasonlító kísérletekkel igyekeztek megállapítani. A kísérletek egyrészt az eltarthatóság kérdésében, másrészt pedig a két fajta-csoport belső értékére nézve nyújtottak igen fontos adatokat. Nem lehet felemlítjük itt ezeket. Az eltarthatóság szempontjából a dán megfigyelők

szerint legfontosabb az, hogy a torzsa mélyen belényüljék a káposzta fejébe. Lehetséges, hogy ez a körülmény eltarthatóbbá teszi a káposztát, de mi azt hisszük, hogy e részben fontos szerep jut a káposzta anyagának is, mert általában a vörös káposzta, amelynek fehérje anyaga nagyobb (50—80%) a fehér fajtákénál, sokkal jobban eltartható. Mindenesetre ennek a kérdésnek a nyitját még tovább kellene kutatni, hogy megbízhatóbb eredményre jussunk. — A belső tartalmat, vagyis a tápláló erőt tekintve a két fajta-csoport közti különbséget hőegységekben fejezték ki a kísérletezők. E szerint a vörös káposzta egyes fajtái részben 27%-al több tápláló anyagot tartalmaznak a fehér fajtáknál. Hőegységekben a vörös káposzták közül a Zenith 348, a Hollandi késői 303, míg a fehér káposzták közül Enkhuisen diadal 245, Amager Kristensens 254, Amager Hansens 263, Hollandi késői 259 és a Braunschweigi 279 egységet tartalmaz. Végül megállapították, hogy az Amager-fajták, ámbár bordázottabb leveleik, mint pl. a Braunschweigi, kiadósságuk és súlyuk által a legbecselesebb késői fajták közé tartoznak.

(Sz.) **Törvényjavaslat a vízjogi törvény ki egészítéséről és módosításáról.** Gazdasági életünk fejlődésével a vízügyi igazgatás terén számos olyan kérdés került homlokterbe, amelyek megoldását a mai viszonyoktól elmaradt, revisióra szoruló 1885. évi vízjogi törvényünk teljes átdolgozása előtt, a fokozatos fejlődés sürgetően már most követeli. *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter ezért az összes szakörökkel letárgyaltatta az elodázhatatlanul szükséges vízjogi törvény-módosításokat és a törvényjavaslat, ha a politikai zavarok közbe nem jönnek, már a törvényhozás előtt feködnék. A javaslat a vízierők ipari és egyéb gazdasági téren való fokozottabb hasznosítását célozza, és e részben kiindulási pontul veszi a már másfél évtizede folytatott adatgyűjtésnek azt az eredményét, hogy a hazai erősebb vízfolyások kihasználásra alkalmas szakaszain kerekszámban 1.700000 lóerőt fedeztek fel. De a közegészségügyi állapotok javítását is előmozdítja ez a javaslat, az ivóvíznek fokozottabb védelme által. A kikötőkre, ki- és berakodó helyekre vonatkozó intézkedéseivel pedig nagyban hozzájárulhat ez a javaslat a hajózás fellendítéséhez. A víztárolók, a nagy modern vízgyűjtő medencék, úgynevezett völgyzárak részére nagy kedvezményeket biztosít a törvényjavaslat, ami szélsőségre hajló éghajlatunk alatt azért rendkívül fontos, mert ez által a nedves évszak túlságos csapadék mennyisége könnyebben felfogható és visszatartható lesz a száraz évszakok számára. Kertgazdasági szempontból azt a fontos intézkedést tartalmazza a tervezet, hogy furások és artézi kutak segítségével a vizet felszínre hozni csak előzetes hatósági engedély alapján szabad. Azonban, ha az új kút egy már meglévőől 100 méternél, épülettől, vasúttól vagy egyéb úttól 40 méternél messzebb van, az engedélyezés hely-

szini tárgyalás nélkül is kieszközölhető. Egyéb esetekben azonban ez is szükséges. Ha több vizet szolgáltat a kút, mint a mennyi felhasználtatik, akkor a vízpazarlás megszüntetésére alkalmas berendezések és átalakítások foganatosítására is kötelezhető a tulajdonos. Ilyen és a javaslatban említett más oly esetekben, amelyek a tulajdon szabad használatát gátolják, vagy azt valamely szolgálat által terhelik, méltányos kármentesítésről is gondoskodik ez a most ismertetett vízjogi alkotás.

(Sz.) **A gyümölcsfák odúira** gyümölcstermesztő gazdáink közül sokan ügyet sem vetnek, pedig hát igen nagy baj keletkezik abból, ha meg nem akadályozzuk az odúk tágulását. Az odúkat tudvalevőleg korhadás idézi elő, ez pedig folyton terjed a beléje kerülő nedvesség által. A korhadás terjedésével az üreg is mind nagyobb lesz és ez végredményében teljesen elpusztítja a fát. Pedig ez ellen nagyon könnyű a védekezés. Az odút korhadó tartalmától jól megtisztítjuk s azután szalmával kitömjük, majd a szalmát meggyújtjuk, hogy az üreg fala megszenesedjék. Ezzel elejét vesszük annak, hogy a netán nem elég gondosan kitisztított üregben még bennmaradt korhadó rész a fa ép szövetanyagát megtámadhassa. Az ilyen megtisztított üreget ezután kövekkel, téglákkal, agyaggal stb. kitöltjük és végül cement burkolattal gondosan beföldjük, ami által a nedvesség behatolását és ezzel a korhadás tovaterjedését meggátoljuk.

Szerkesztői üzenetek.

K. A. Lécfalva. A *Sophora japonica* önmagába oltják; a *Sophora japonica* var *Pendula*-t pedig 140—160 cm. magasságban a *Sophora japonica*-ba oltják, amelyből származik.

T. I. Bács-Szentlámás A szabályrendelet valószínűleg az illetékes főszolgabírói hivatalban megtekinthető vagy megkapható. Ha ott nem, forduljon a vármegye alispáni hivatalához.

H. S. Budapest. 1. A kerti kapás növények átpalántálása nem feltétlenül szükséges. Ez a növényektől függ. Vannak, amelyeknél előnyös, másoknál azonban felesleges. A hagymát például mindjárt a helyszínére szokás vetni, ennél az átpalántálás elmaradhat, de már a káposztát, karfiolt célszerű ültetés előtt átpalántálni. 2. A Farkas-féle hernyóirtószer valamely arzén-vegyület, arzén-savas réz vagy svájnfurttól zöld. Az arzén-vegyületek pedig általában, ha idejében és megfelelő mértékben permetezünk velök, a levélrágó rovarok ellen jók szoktak lenni. Ez a szer az almamolynak is jelentékeny irtó anyaga. Lapunk múlt évi 3. számában, a 38. oldalon különben részletesebb felvilágosítást talál erről.

P. K. Grinád A küldött közleményt megkaptuk s közelebb megkezdjük a közlését.

B. K. Alsózséber. Cikkét megkaptuk és ha tudunk neki helyet szorítani, akkor lapunk egyik közelebbi számában közölni fogjuk.

A. I. Kolozsvár. Kiadóhivatalunk intézkedik.

G. I. Ipolyság. S. P. Dumapentele. Kérdéseikre lapunk „Közhasznú kérdések és feleletek” című rovatában válaszolunk.

M. L. Bezdán. Cs. K. Hajdúszovát. R. S. Debrecen. F. Gy. Selmechánya. Gyümölcsfa-karbolineum füzetet küldtünk.

P. S. Nagyszerind. L. P. Kolozsvár. T. I. Csépa. N. D. Resica. S. M. Gyömrő. B. I. Barcaufalu. Cs. K. Hajdúszovát. O. G. Pécs. T. A. Töre. dr. R. A.-né Török-szentmiklós. G. I. Soroksár. L. Gy. Budapest. Kertgazdasági tanszék. Orosháza. Levelet írtunk.

HIRDETÉSEK.

Ingyenes hirdetés nincs!

HIRDETÉSI DIJTÁBLÁZAT:

Nagyobb hirdetések	1 évre	1/2 évre	1/4 évre	Egyszeri közlemény	Apró hirdetések:	fillér
	korona	korona	korona			
Egész oldal	600	400	200	80	Minden egyes szó	4
1/2	300	200	100	40	kövért betűvel	8
1/4	150	100	50	20	3-szori közlés után 20% engedmény.	fél
1/8	75	50	25	10	Hivataloknak, községeknek, egyesületeknek, szövetkezeteknek	árón

A hirdetési díj előre fizetendő. Hirdetni csakis kertészeti, szőlészeti és mezőgazdasági érdekű tárgyakat lehet. Hirdetési szövegnek legkésőbb minden hónap 5-éig és 20-áig kell beérkeznie a kiadóhivatalba (VI., Gr. Zichy Jenő-u. 3.) a hirdetési díjjal együtt.

FAISKOLA - CIKKEK

u. m. gyümölcsfák, díszfák, fasorok, díszbokrok, fenyőfélék, rózsák, évelő virágok, spargagyökerek, csomótek stb. szállítására, valamint kertek alakítására és fasorok ültetésére terv és költségvetés szerinti ajánlatok.

PECZ ARMIN

CS. és KIR. UD. MŰKERTÉSZ ÉS FAISKOLA - TULAJDONOS
Budapest, VIII., Káivaria-ter 6
Árjegyzék ingyen és bérmentve

Újdonság

Szabadalmazva.

ÜVEGHAZI és MELLÉGÁGI ABLAKKERET

vasból és falécből szerkesztve, tehát elpusztíthatatlan, 1 m. széles, 1.50 m. hosszú, darabja csak 5 K 50 f. A keretek tetszés szerinti más méretekben is kaphatók. Árjegyzék ingyen és bérmentve kapható:

TÖRÖK IÓZSIF szabadalm. üvegházi és mellégagy-keretgyártás
SZEPE-SZENTEN Szepe-megye.

Vas és fa elpusztíthatatlan.

Keltető tojások

tavaszi szállításra előjegyezhető

REITTER OSZKÁR

főkapitánynál Nagybecskerek.

Angliából hozatott fajtisza telivér.

elsőrendű Fehér Orpington, Fehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojó), Sárpa Orpington, Óriás pekingi kacsá tojások darabja 60 fillér. Őszi szállításra előjegyezhető elsőrendű óriás angol emdeni libákra, darabja 25 korona.

Törés- és rázásmentes, biztos csomagolás faládákban ingyen.

Kitűntetések: Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Pozsony, Pécs, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta. Hazai és külföldi legnagyobb és legelső kitűntetések. Állami nagy aranyérem. Őszi szállításra elsőrendű fajtisza telivér Óriás angol emdeni libák előjegyezhető, darabja 25 korona.

MEGJELENT

TAVASZI SZŐLŐ, KERTMIVELÉSI ÉS HÁZTARTÁSI ÁRJEGYZÉKÜNK

:: dús tartalommal. ::

Hasonlóképpen megjelent géposztályunk legújabb árjegyzéke. ADRIANCE aratógépek, mindennemű talajművelő eszközök legelső minőségben.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete BUDAPEST,
v., Alkotmány-u. 31.

GÜRTLER KERTÉSZETE

csász. és királyi udvari szállító
:: MISKOLC. ::

Sürgönycím :
GÜRTLER.
MISKOLC.

Díszes árjegyzék kívánatra póstafordultával.

Gyűjtemény. A)

20 legjobb főzelékmag, 10 legbecsesebb virágmag. Kisebb kertekbe teljesen elegendő mennyiségben.

3.50 korona.

Gyűjtemény. C)

25 legjobb főzelékmag, tartalmazza az összes fajtákat, amelyek kis kertbe szükségesek.

2.50 korona.

Gyűjtemény. B)

40 legjobb főzelékmag, 20 legbecsesebb virágmag. Nagyobb kertekbe teljesen elegendő mennyiségben.

6.— korona.

Gyűjtemény. D)

40 legjobb főzelékmag, bő adagban, egy nagyobb kert beültetésére teljesen elegendő.

4.50 korona.

A három legkorábbi és legfinomabb paradicsom:

Express,

Président Roosevelt,

Alice Roosevelt.

Ezeknek tűzetes leírása árjegyzékemben.

Dáhlia, Pelargónia, Chrysanthemum, Díszbokrok stb.

Senki se mulassza el: díszes, csakis természet utáni fényképfelvételekkel gazdagon díszített árjegyzékem beküldését kérni.

A „Gyümölcskertész“ 1908. évi
23–24. számában ismertett
peremartoni Nagy Ákos-féle

COLUMBUS

szőlő-, gyümölcsfa-, répa-
és burgonya-permetező
K 46.-árban megrendelhető:

HILIBI HALLER ÖDÖN
irodájában

:: :: BUDAPEST, :: ::
VIII., Rákóczi-út 11. sz.

Permetezési költségek:

2%-os „Kristály Azurin“ 100 lit. 80 fill.
2%-os „Bordói lé“ (55 fill. alapon) 110 „

e szerint a jelenlegi rendkívül alacsony kékkő ár mellett is 30%-al olcsóbb a

„Kristály Azurin“-nal

való permetezés a kékkő-mész keveréknél.

A Kristály-Azurin penészgomba ölő hatása
nyolcszor nagyobb, mint a kékkőé.

Az Azurin 5 perc alatt feloldódik és kész permetet szolgáltat. A permetezőt nem rongálja. Szállítási igazolvány ellen, amelyet az Omgo állít ki tagjai részére, az Azurin szállítási kedvezményben részesül. — Az ország minden vidékéről számtalan elismerő levelek. — A magy. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézet közleményei. II. kötet 22. oldal, írta Istvánffy Gyula tud. egy. r. ny. tanár, az ampelológiai int. igazgatója. 2%-os friss bordói lében, 2%-os Aschenbrand-féle friss bordói lében 24 óra áztatás után is életképes marad a penészgomba, míg 2%-os Azurin-oldat életképességét annyira gyöngítette, hogy mustban táplálva sem volt fejlődésre bírható.

Magyarországi főraktára:

Szücs Mihály gazd. gépkereskedőnél
Budapest, Gyár-utca 25.

1 kg. ára K 3.20 (400 liter vízhez elegendő.)

A FARKAS-féle KECSKEMÉTI „HERNYÓIRTÓ“

Biztos hatású a gyümölcsfák, cserjék, ribizke-, piszke-bokrok stb. hernyói ellen, — a paizs- és vértetek, az alma- és szőlómoly ellen. Ha május elején midőn a hernyók már kikeltek, ezen szerrel, melyhez csak tiszta víz szükséges, a fákat szőlőpermetezővel megpermetezik, azon perctől kezdve a hernyók ott több kárt nem okoznak, néhány nap múlva elvesznek éhen. **Ára egy csomagnak** (mely 80 liter vízhez való) **60 fill.** Postán 4 csomagnál kevesebb nem küldetik. Miután sok felé utánozzák — tessék a valódira figyelemmel lenni! Kapható:

FARKAS IGNÁCZ „MÁTYÁS KIRÁLY“ **KECSKEMÉTEN.**
GYÓGYSZERTÁRÁBAN

ELISMERŐ IRATOK.

Farkas Ignác gyógyszerész úrnak, Kecskemét.

Miután hernyóirtó porával a múlt évben meg-
lepő eredményt értem el — kérek ismét 8 csoma-
got postautánvétellel. Kiváló tisztelettel
Bánfalu (Moson megye) 1908. március 18.

Weninger Lajos jegyző.

Tekintetes gyógyszerész úr!

Kérek alássan a Farkas-féle Hernyóirtó szeréből
8 adagot, amely 640 liter vízhez való, olyat, minőt
tavaly hozattam, mely mindenféle fának jó sikerrel
használt. — Szentés (Csongrádm.) III. tized 558. sz.
1901. április 14. Tisztelettel **Bartus István.**

Tekintetes gyógyszerész úr!

Miután Hernyóirtó pora sok fáradságos munká-
tól megkímélt, a múlt évben gyümölcsfáimat telje-
sen megmentette a hernyóktól. És azt valóban ura-
ságod Hernyóirtó porának köszönhetem. Ennélfogva
kérek ismét 5 csomag Farkas-féle Hernyóirtót után-
vétellel küldeni. Mindezek után maradok tisztelettel
Feketehegy, 1901. április 13.

Bódizs Benő gyümölcsfa-kertész.

Tek. Farkas Ignác úrnak Kecskemét!

Kérem legyen szives soraim vételével azonnai
küldeni 8 csomag Hernyóirtó port. Igen felkérem,
hogy jó legyen; tavaly igen meg voltam elégedve,
minek utána nagy sikert aratott. — Hódmezővásár-
hely, V. Jókai-u. 1. — 1901. április 16.

Kiváló tisztelettel **Mihály Flórián** gazdálkodó.

Tekintetes gyógyszerész úr!

Kérek abból a Hernyóirtó szerből 8 adagot, mert
kitünő hatása van, a hernyót nagyon pusztítja.
Szalk-Szent-Márton. **Kenesei Lajos** bognár-mester.

Tekintetes Gyógyszerész úr!

Istentől minden jó kívánságomat küldöm s tiszte-
lettel tudatom, hogy a hernyóirtó szerünk, amit a múlt
évben hoztunk, elfogyott. Hála Istennek, nagy siker-
rel használtuk; sziveskedjék küldeni azonnal 4 cso-
magot, mert már az egres-bokrok levelesek és ezek
nél is kiválóan hasznos. A régi papirosát ide melléke-
lem, hogy csak ilyet sziveskedjék küldeni. Árát a pos-
tán, szokás szerint, utána fizetem. — Polgárdi (Fe-
jér-m.), Batthyányi-utca 388. — 1906. márc. 25.

Maradok tisztelettel

Sebők Imre.

Sertés-por. Sertés-dögvész ellen.

Ha járványos idő esetén a sertések időnként ezen
porból kapnak, belső részek megerősödik, amidőn
dögvészttől félni nem kell, vagy ha a hizó enni
már nem akar, ezen portól ismét teljes jó étvá-
gyat nyer. **Egy adag 24 fillér.**

Arabiai pökkenőcs. A lovak lábpókját, esontkinö-
véseit elmulasztja.

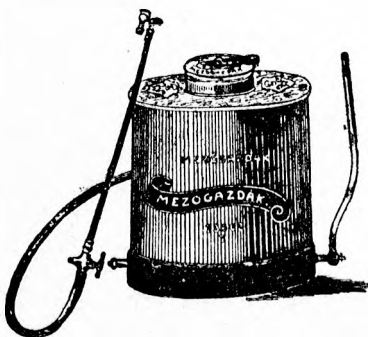
Egy tégely ára 2 korona.

Baromfi-epepor. Házi szárnyas állatok elhullása
ellen a legjobb gyógyszer. **Ára 25 darabra 1 kor.,**
60 darabra 2 korona.

Lőrüh-kenőcs. Rühes lovak gyógyítására biztos
szer. **Ára egy lóra való alagnak 2 korona.**

Rozsféreg elleni por lovak részére. **Egy adag 1 kor.**

Alföldi erősítő fluid. Lovaknál rándulás, megeröl-
tetés, sántulás vagy inmerevedés esetén hatásos
bedörzsölő szer. **Egy üveg ára 2 korona.**

Árjegyzéket kívánatra
bérmentve küldünk.

**Mezőgazdák és önműködő háti, valamint fogat-
tos permetezők, kékkő, kénpor, dr. Aschenbrandt
porok, raffia, jutafonál, gummioltószalag,
szénkénegezők és az összes szőlészeti cikkek**
legmegbízhatóbb minőségben olcsón szerezhetők be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Szabó István gyümölcsfa- és rózsafaiskola. Uj-Szeged, Főfasor 35. Ajánlja mintegy 140.000 darab 1—2—3—4-éves nemesített **gyümölcsfakészletét** és pedig: körte, alma, birs, naspolya, cseresznye, meggy, kajszi- és őszibarack, úgyszintén Besztercei szilva- és ringlófajtákat, igen szép, egyenes, erős példányokban, jó gyökézzel. A fák **törpe, félmagas** (közepes) és **egészmagas törzsben** megrendelhetők.

Ára: 100 drb 40—60 korona; erős, magas-törzsű példányok, sorfának valók 100 drb 70—80 kor. Ezer darab vételénél kedvezmény. Bokorrózsák gyökérnyakban szemezve, szabadföldből szép, erős példányok, legjobb fajtákban, darabja 40—50 fillér. Kúszórózsák, „Crimson Rambler“, 1—2 méter folyással, igen szép példányok, darabja 40—60 fillér. Hársfák, nagy levelűek, igen erős példányok, darabja 2 kor. Gyümölcsvadeselemek, készlet 500.000 drb., legnagyobb része átültetett. Megrendelhető alma, körte, Prunus Myrabolan, Prunus Mahaleb, őszi- és sárgabarack, 1000 drb 10—30 koronáig. Gömb- és piramis-akácból nagy készlet. Thuja compacta- és pyramidalis mageselemekből igen nagy készlet, olesó árban kapható. Tessék név- és árjegyzéket kérni, bérmentve küldöm.

DENDRIN

vizzel elegyíthető

gyümölcsfa-Carbolineum

az 1907/908. téli idényben
fényesen bevált

legjobb fa-ápolószer.

Minta és prospektusok
ingyen és bérmentve.

Avenarius-Művek

LIGETFALU, (Pozsony).

A **pest—zimonyi** pálya mentén, Halas határában, „Pirtó“ megállóhely közelében 75 hold földem, Királyhalmon 10 hold szőlőtelepem eladó. Siági Bálint, Hódság. (2)

Sodronykerítés fonógép ára 60 K, bárki azonnal kezelheti minden előgyakorlat nélkül. Leírást és kész fonatokról árlapot küld Resch, Bács 3. (Bácska.) (3)

Eladó Riparia portalis, 3-éves gyökeres, pótlásokra, sima Portális, Rupestris, Solonis faj-tisztán. Cím: Buday Gyula, ügyvéd. Debreczen. (4)

Pergetett méz 5 kiló fehér 8 K, sárga 7 K bérmentve. Török József méhtelepéről, Öcsöd. (5)

Kolozsvárról legszebb, legolcsóbb nemesített rózsafák erős koronával gyümölcsfák, kerti és délszaki növények: Chrysanthemumok, Dahlia-Canna-, szegfű- **ujdonságok Griger-féle** magyar pelargonía **szenzációs** ujdonságai, melyek 3 állami arany, 4 állami ezüst azonkívül tiszteletdíjat nyertek kaphatók. **Üzletemben** nagyon izléses kötetési munkák, csokrok, koszorúk stb. gyorsan, jutányosan kaphatók. Tisztelt megrendelőim sziveskedjenek képes főárjegyzéket kérni **Schultz kertészettől** Kolozsvárt. (6)

Szép sikulai almát vasútra szállítva kgr.-ként 40 fillérért elad Török Elemér, Huszton. (7)

Belga óriási házinyúl olesón kapható Copony Edénél, Körmenten. (8)

Ingyen adok 6 hetes három nyulat, ha három tenyészképes (oroszlant, ezüst, kékóriás) fajnyulat rendel drbját 5 koronáért. Puska Károly, Somogy-Zimány. (9)

Csepkövek vagy más szép alakú körzetek kerestetnek szökőkút díszítésére. Ajánlatok mintával s az árak súlyszerinti megjelölésével a kertgazdasági tanszéknek, Orosháza küldendők. (10)

Bognárfa- és szőlőkaró-eladás. Mintegy 30 waggon igen szép növésű akác tönk különböző hosszúságban és vastagságban, melyek bármely gazdasági célokra u. m. kocsis szerszámfára, kerítési oszlopokra igen alkalmasak, továbbá egy negyed millió hasított és gömbölyű érett akácából termelt 1.60, 1.75 és 2.00 méter hosszú, kész szőlőkaró eladó, Löwy Károly birtokosnál, Pilinyben, posta és vasútállomás, Szécsény. (11)

Amerikai szőlővessző- és oltvány-eladás. Nagyobb mennyiségű kiérett I. és II. oszt. fajtiszta Portalis és Monticola síma és gyökeres alanyvesszők, valamint 24 ezer drb kifogástalan fásoltvány Portalis és Monticola alanyokon, Ezerjő, Mézes és Rizling fajtákban normális árak mellett adatnak el Löwy Károly birtokosnál Pilyben, pósta- és vasútállomás: Szécsény. (12)

Óriás virágú árvácskák két fajban 100 drb 10 korona, szegfűnek darabja 5 fillérért kapható Györki György kertésznél. Araes, Torontál-megye. (13)

Eladó pergetett méz, fehér ákác 7 kor. 80 fill., virág kissé sötétebb 6 kor. 80 fill. öt kilós pléhdobozban bérmentve utánvétellel. Hrobáts Mór, Futak. (14)

Eladó kiállításon első díjat nyert szülőktől Orpington tyuktojás drbja 40 fillér, 10 drb. rendelésnél portómentesen. Kontor Jánosné fajbaromfi telepe Sajósztpéter. (15)

Asztali borok kiváló minőségben és olcsó árban kaphatók Buding Ede szőlőbirtokosnál Nagyöszön. Borárjegyzék ingyen. Szőlővessző síma fajtiszta: Rizling, Mézes, Oporto, Bouchet, Merlot, piros Chasselas, Mustos, Kroacza, Tramini ezre 4 K, Passatutti, Muscat Ottonel, Ezeréves Emlék ezre 10 K. (16)

Eladó fajtiszta ezüstprémnyúlak Scherk Gyulánál Bácsalmás. 8 hónapos 3 K, 10 hónapos 4 K. 3 darabnál kevesebb nem adatik. Csomagolás 3 darab után 1 K. (17)

Eladó szép gyökeres szőlőoltványok, Olasz rizling és fehér Szlankamenka I. oszt. ezre 120 K, II. oszt. 50 K. Várhalmy Antal tanitónál Zalaszentlászló. (18)

Nagymuzsalyi (Bereg m.) hegyibor kapható 50 literen felüli mennyiségben, hektoliterenkint 48 koronáért. Özv. Várady Gábornénál Máramarossziget, Kertalja-utca 11. (19)

Kitűnő asztali bor 32 fillér, félpecsenye 36—38 fillér, rizling 40 fill., pecsenyebor 50 fill., aszú 70—80 fillér. Többször kitüntetve. Kollár Vilmos pincészet, Cegléd. (20)

Eladó Maclura aurantiaca friss mag, tisztán mosott, portómentesen szállítva kilója K. 3 20 a futaki uradalom szőlőtelepén. (21)

Szőlőoltvány Olasz rizling és fehér Szlankamenka I. oszt. ezre 110 K, II. oszt. 45 K árban kapható Tac G. István földbirtokosnál Zalaszentlászló. (22)

Eladó. Fekete Bantám törpe tyúk, 5—5 arany- és ezüst éremmel kitüntetve. Ára 6 K, költőtojás 20 fill. Becherer Jenő Tokod. (23)

Eladók síma szőlővesszők, teljesen filloxera mentes, homokban termelt, 120 fajtában, továbbá 869 gyökeres erős porbujtás kapható. Halász Mihály szőlőbirtokosnál, Kocsér (Pest m.) (24)

Méhkasokat gyékényből, kiváló minőségben szállítok darabonként 1 koronáért. Nagyobb rendelésnél kedvezmény. Matuska István, Nagy-károly. (25)

Eladó. Gyökeres birs 27.000 darab, doucin 500 darab, ezre 12 K. Alma 770 drb, körte 600 drb, ezre 8 K. Bodor János, Mohol (Bács-m.) (26)

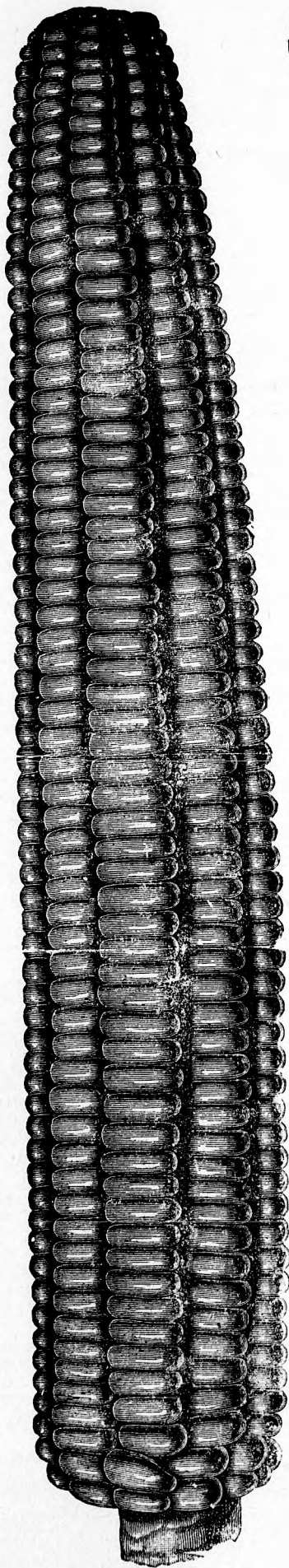
Mogyoróbokrok 12 fajtában 2—3 éves 100 db. 10 K, 5 éves 100 drb 14 K, Egres, Ribizke, Málnatövek 2—3 éves termőbokrok 100 drb 5 K, Papirmandolafák 100 drb 20 K. Váczy Jánosnál. Apostag. (27)

Eladó 1500 drb 3—4 éves szép erőteljes növéssű 1½ m. magas törzsű Aranyparmén almaoltvány, drb.-ja 60 fill. 2—3—4 éves körte-, barack-, szilva-, cseresznye-, meggy oltványok, erősség szerint 50—60 fill. A faiskola talaja kötött agyag. Megrendelések a gazdasági ismétlő iskola vezetőségéhez, Szolnok, intézendők. (28)

Betöltendő állások és ajánkozások.

Főkertészi állást keres egy nagy uradalmi kert vezetője. Ki több kitüntetésben részesült a külföldön is. Hosszabb időkről a legjobb bizonyítványokkal rendelkezik és a legmesszebbmenő igényeknek megfelel. Szíves ajánlatokat „Főkertész” címen a kiadóhivatalba kér. (29)

Kertész gyermektelen, vagy ügyes kertmunkás, kisebb díszkert és üvegház kezeléshez kerestetik. Megelégedés esetén az állás állandó lenne. Farkas Ignác gyógyszerész Kecskemét. (30)

MAUTHNER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE

BUDAPESTEN

FŐÜZLET : ROTTENBILLER-UTCA 33. FIÓKÜZLET : KOSSUTH LAJOS-UTCA 4.

Az 1909-ik évre szóló 226 oldalt és mintegy
600 ábrát tartalmazó nagy árjegyzékét
kivánatra díjtalanul és bérmentesen megküldi.

Az itt látható kukoricacső a legkorábban érő pennsylvániai kukorica kisebbített ábrája. Természetben 28 centiméter hosszú csövei teremnek. Azért lett kisebbítve, mert természetben hosszabb mint e papírlap, tehát nem fért volna rá — A pennsylvániai kukorica nem új, de oly kitűnő, hogy kötelességemnek tartom minél nagyobb elterjedését elmozdítani. Ezen okból díjtalanul küldök belőle egy 100 grammos adagot, aki a cegemhez küldendő magmegrendelésében a „Gyümölcskertész“-re hivatkozik.